

Duisternis lag als een deken over het land. De hemel was besprenkeld met sterren en helemaal bovenin stond de volle maan, die zilver licht door het duister liet glippen als een heimelijke kus.

Op het veld naast het dorp brandde een eenzame olielamp. Het vlammetje danste op de bries. Aza stond ernaast, haar gezicht geheven naar de maan. Ze leek een standbeeld van licht en schaduw, alleen de veertjes in haar kraag dansten mee met de vlam van de olielamp.

Het leek of de wereld zijn adem inhield, de stilte werd alleen gevuld door gedachten. Aza hief haar armen. Ergens vloog een vogel op van zijn tak en slingerde zijn roep de nacht in. Een zachte melodie kwam tot leven en een danseres betrad het veld, haar stappen sierlijk en gedragen. Ze hield een lantaarntje in haar rechterhand. Na haar kwam een tweede danseres het veld op, en nog één. Uiteindelijk wervelden er meer dan veertig meisjes over het gras. Elk van hen had een lichtje bij zich. Met hun eeuwenoude dans verspreidden ze het licht over het veld, alsof de sterrenhemel weerspiegeld werd op de grond.

Langs de rand van het veld waren de mensen bijeengekomen om naar de opening van het ritueel te kijken. Tieners stonden bij elkaar alsof ze niet geassocieerd wilden worden met hun ouders en ook vrienden die de kindertijd allang waren ontgroeid, hadden elkaar opgezocht. Hun jonge kinderen stonden vooraan met open mond, of keken toe vanaf de veilige armen van hun ouders.

Vlak onder de eikenbomen stond een groepje vrienden bij elkaar. De meesten van hen keken wel naar het ritueel, maar lieten hun blik regelmatig over de menigte glijden.

‘Waar blijft ze?’ Nelli zuchtte en sloeg haar armen over elkaar, waardoor ze rustten op haar opbollende buik. Lola had haar dochtertje in haar armen en keek ook bezorgd de menigte in. ‘Ze is nooit te laat.’

‘Ze komt vast zo,’ zei Sinne, die als altijd rustig bleef alsof ze meer wist dan de mensen om haar heen. De lichtjes van de danseressen werden weerspiegeld in haar ogen.

‘Het hele dorp is er al,’ zei Jorelle, die achter Sinne stond en haar zootje stevig aan zijn hand vast hield. Dat zijn moeder bezorgd was, ontging hem volkomen. Zijn ogen volgden de lichtjes die over het veld wervelden. Zijn vader merkte het wel. Hij nam het kind met een glimlach van Jorelle over en zij schonk hem een dankbare glimlach terug.

‘Wacht nou heel even. Kyra komt er vast zo aan,’ zei Sinne. Ze streelde afwezig langs de bloem in haar haren.

‘Ze mag wel opschieten,’ zei Nilani, die koppig naar het ritueel bleef kijken. Ze stond naast Esra, die net als zij ook nog geen man had, noch plannen om daar op korte termijn iets aan te doen. Ze trokken vaak samen op, als de rest het weer had over baby’s, slape-loze nachten en poepluiers.

‘Ik maak me een beetje zorgen,’ zei Lola. Ze gaf de baby in haar armen een kusje, waarop het kind kraaide van plezier.

‘Oh, ja, natuurlijk maak jij je zorgen,’ zei Esra. Ze rolde met haar ogen.

‘Wat bedoel je daarmee?’ vroeg Lola.

‘Niks, niks,’ zei Esra. Ze concentreerde zich weer op de dansers en miste Jorelle’s boze blik.

‘Niet zeuren,’ zei Jorelle. ‘Ik ga kijken of ze al onderweg is.’

‘Ik ga met je mee,’ zei Sinne. Ze haakte haar arm door die van Jorelle en ze liepen weg richting het dorp.

‘Ik kijk wel bij de rivier,’ zei Lola.

‘Zal ik met je meelopen?’ bood Nelli aan. Ze keek Esra uitdagend aan, die strak naar het ritueel bleef kijken. ‘Ik wil niks missen,’ zei deze. ‘Kyra is geen kind meer, die kan zelf wel bepalen of ze op tijd komt of niet.’

‘Ik blijf bij jou,’ zei Nilani tegen Esra. ‘Ik heb ook geen zin om iemand te gaan zoeken terwijl het ritueel al bezig is.’

Nelli haalde haar schouders op en liep haastig achter Lola aan,

die al met wapperende rok koers had gezet naar de rivier. Esra keek hen kort na en draaide zich toen weer om naar de dans. Ze sloeg haar armen over elkaar heen, maar liet ze kort daarna weer vallen. De danseressen wervelden voorbij, zonder haar nog te kunnen boeien. Ze zuchtte. 'Wat denk jij?'

'Hoe bedoel je?' vroeg Nilani.

'Het is wel raar dat Kyra er niet is. Ze heeft het ritueel nog nooit gemist, ze hecht er altijd enorm veel waarde aan.'

'Hmm...' zei Nilani. 'Ja, ik vind het ook vreemd. Misschien ligt ze wel met Tobias te...'

'Nilani!' riep Esra uit. Ze keek haar vriendin verontwaardigd aan.

'Het kan toch,' zei Nilani.

'Dat wil ik toch niet weten!' zei Esra. 'En tijdens het ritueel? Lijkt me stug. Misschien heeft dat kind buikpijn of zo.'

'Ja, dat kan ook nog. Dat er iets is met de baby.'

'We zullen het zien,' zei Esra.

'Ja,' zei Nilani. 'We zullen het zien.'

De danseressen hadden de lantaarns om het veld heen gezet en bewogen alsof ze één waren. Hun rokken waaierden uit bij iedere draai. De ingewikkelde danspassen waren voor hen zo normaal als lopen.

'Esra! Nilani!' klonk ineens de stem van Jorelle. Ze kwam aanrennen, Sinne rende achter haar aan.

'Kyra! Ze is...' Sinne's stem sloeg over.

'Ze is dood!' riep Jorelle.

'Wat?' zei Esra.

'Hoe...' begon Nilani. Sinne en Jorelle waren inmiddels zo dichtbij dat de rode vlekken op hun handen zichtbaar waren. Een paar dorpsgenoten draaiden zich om. Sinne schudde haar hoofd en begon te huilen. Nilani sloeg haar armen om haar heen.

Nelli kwam aanlopen, haar hand beschermend om haar buik. Met de andere hand droeg ze zorgvuldig een mandje. Lola liep haastig achter haar aan en keek nerveus om zich heen, nog steeds

op zoek naar dat ene gezicht in de menigte.

‘Mara lag bij de rivier, maar Kyra en Tobias waren er niet,’ zei Nelli.

‘Geen idee waar ze... Wat is dat?’ Lola staarde verschrikt naar Nilani’s handen.

‘Dat is het bloed van Kyra,’ zei Esra. Ze slikte.

‘Ik wist het,’ zei Lola. ‘Ik wist dat er iets mis was!’

‘We moeten Aza halen,’ zei Esra.

‘Waar is Tobias?’ vroeg Nelli. Ze zette de mand voorzichtig op de grond en sloeg haar handen stevig om haar buik.

‘Ik weet het niet,’ zei Nilani. ‘Arme Kyra... Zo veel bloed...’

‘Denk je dat Tobias...’ begon Nelli ademloos. Ze sloeg haar hand voor haar mond en zocht steun bij de maan. Tranen stroomden over haar wangen.

‘Wat doen jullie daar?’ zei een meisje uit het dorp.

Haar zusje deed ook een duit in het zakje. ‘Waar zijn jullie mee bezig?’

‘Bij de heilige maan! Wat is dat?’ riep het eerste meisje uit zodra ze het bloed zag.

‘Wat is er gebeurd?’

Van alle kanten kwamen er mensen bij. De danseressen onderbraken hun dans. Het nieuws dat Kyra dood was, verspreidde zich als een lopend vuurtje door de menigte.

‘Kyra is dood!’

‘Kyra is dood?’

‘Hoe bedoel je, Kyra is dood?’

Het geroezemoes werd luider. Verschillende mensen gingen zelf een kijkje nemen in de hut, om daarna ontdaan terug te komen. De stemming werd grimmiger. Tobias’ naam werd steeds vaker met een woedende ondertoon genoemd. Een groep mannen besloot hem te gaan zoeken. Kinderen werden naar bed gestuurd en de overgebleven mensen zaten in kleine groepjes bij elkaar op het veld, waar de lantaarns van de danseressen eenzaam doofden.

De zes vriendinnen zaten zwijgend bij elkaar. Sinne snikte

zachtjes. Nelli maakte geen geluid. Er stroomden steeds nieuwe tranen over haar wangen. In het mandje begon Mara te huilen.

‘Wat moeten we met haar?’ zei Lola. ‘Arm schaapje. Haar moeder is dood, haar vader is weg...’

‘Nou, neem jij d’r dan,’ zei Esra.

‘Hè?’ zei Lola. ‘Ik heb mijn handen vol aan mijn eigen kleintje. Het spijt me, dat lukt niet.’

‘Mooi excuus,’ zei Esra. Haar ogen fonkelden fel. Ze ontmoetten Sinne’s blik en ze sloeg haar ogen neer.

‘We moeten hier goed over nadenken,’ zei Sinne. Ze veegde de tranen van haar wangen en duwde haar haar naar achteren. De bloem viel op de grond. ‘Het opvoeden van een kind is geen lichte taak. We hebben het allemaal druk met ons eigen gezin en het is een behoorlijke verantwoordelijkheid.’

‘Dat denk ik ook,’ zei Nelli. ‘Wie kan er voor Mara zorgen?’

‘Ik niet,’ zei Esra. ‘Ik weet niks van baby’s en bovendien heb ik er geen zin in.’

‘Waarom spring je meteen in de verdediging?’ vroeg Jorelle. ‘Niemand zegt dat jij voor Mara moet gaan zorgen. En zelfs als ze met jou mee naar huis gaat, dan hoeft dat toch niet zo te blijven?’

‘Nee, we hebben een voorlopige oplossing nodig. Dan kunnen we later wel gaan nadenken over hoe het permanent verder moet,’ zei Nilani.

‘Daar geloof ik niks van,’ zei Esra. ‘Wie haar nu krijgt, blijft met haar opgescheept zitten.’

‘Esra!’ zei Nilani.

‘Het is toch zo?’ zei Esra. Ze ontweek de aanblik van het mandje. Mara’s gehuil werd luider.

‘Misschien komt Tobias terug,’ zei Lola.

‘Lijkt me niet,’ zei Esra. ‘En wat dan?’ Ze keek een moment naar Mara, maar wendde haar blik meteen weer af.

‘Ik weet het ook niet,’ zei Nilani. ‘Wat moeten we met een kind zonder ouders?’

‘Wat moeten we met dit kind, zul je bedoelen,’ zei Nelli.

'Wat?' zei Jorelle. Ze ging rechtop zitten. 'Hoe bedoel je dit kind?'

'Het spijt me dat ik het zeg,' zei Nelli. 'Maar kijk haar nou. Ze is...'

'Anders...' zei Sinne.

'Erg anders...' zei Nilani.

'Maar wel een mens!' zei Jorelle.

'Wat voor een mens?' vroeg Esra. 'Ze is niet hetzelfde als wij.'

'Ik wil niet eindigen als Kyra,' zei Sinne.

'Daar heeft die baby toch niks mee te maken?' zei Lola.

'Weet jij dat zeker?' zei Esra. 'Zou jij haar gezellig samen laten spelen met je dochter?' Lola zweeg.

Nilani haalde de baby uit het mandje. Haar lichte huid leek in het maanlicht nog bleker dan normaal.

'Ik weet het ook niet,' zei ze. 'Maar we kunnen haar niet zomaar aan haar lot overlaten.'

'Nee,' zei Lola. 'Maar...'

'We kunnen toch niet...' begon Jorelle. Nilani duwde Mara in haar armen en ze verstijfde. Esra keerde zich van hen af.

'Ik weet het niet,' zei Sinne.

'Ik neem haar wel,' zei Aza, die als vanuit het niets verscheen. Haar stem klonk helder en beslist.

'Weet je dat zeker?' begon Nelli. Sinne keek naar de baby, die inmiddels hartverscheurend huilde. 'Dit kind kon wel eens...'

'Vervloekt zijn...' fluisterde Lola.

'Ik neem haar wel,' zei Aza beslist. Ze nam de baby over van Jorelle, drukte het kind troostend tegen zich aan en liet de vrouwen achter.

De zon stond hoog aan de hemel en verdween af en toe achter een wolk. Het was rustig in het dorp. De meeste mannen waren in de bossen bezig met hout hakken voor de winter die voor de deur stond. De vrouwen maakten de bessen in, die ze eerder die week met de kinderen hadden geplukt. De meeste kinderen waren vrij. De jongetjes zwierven door het dorp en speelden krijgertje. De meisjes waren op het dorpsplein, waar ze meestal samenkwamen. Ze stonden in een kring en speelden het klapspel dat hun moeders jaren geleden ook speelden. Na het laatste woord van het rijmpje vielen ze lachend op de grond, om daarna snel weer op te staan en opnieuw te beginnen.

Mara kwam langzaam dichterbij. Ze keek goed naar de bewegingen. Eerst links boven en rechts onder klappen met de meisjes naast je. Daarna allebei de armen gewoon opzij en weer met de buurvrouwen klappen. Klap in je eigen handen. Rechterhand laten klappen met de ene buurvrouw, linkerhand met de andere...

Sendi liep voorbij zonder haar een blik waardig te keuren. 'Mag ik meedoen?' riep ze naar de groep.

'Natuurlijk, Sendi, kom erbij!' zei Tara.

Met Sendi erbij was de groep niet meer even en dat was nodig voor dit spel. Mara voelde haar hart een klein stukje opspringen. Nu moesten ze haar wel mee laten doen, zodat het weer klopte. Ze was nu nodig, toch? Ze wist zeker dat de meisjes heel moeilijk zouden doen over naast wie ze moest staan en wie er met haar moest, maar dat had ze er wel voor over. Verlegen stapte ze naar voren. 'Mag ik ook meedoen?'

'Wat?' riep Tara. 'Meedoen? Meiden, die Witte wil meedoen!'

De meisjes begonnen te lachen. Tara het hardst. Haar vlechtjes wipten ervan op en neer.

'Nou, vergeet het maar,' hikte ze. 'We hebben jou niet nodig om de boel te laten kloppen. Jenne, jij doet het eerste potje niet mee,

daarna doet Mirre een rondje niet mee en dan zien we het wel.'

Ze draaide zich resoluut om. Jenne stapte met haar lange benen uit de kring en liet Sendi haar plaats innemen. Ze keek vanuit haar ooghoeken naar Mara en grinnikte. Ze zong het liedje luid mee, ook al stond ze buiten de kring.

Mara keek toe. Als altijd. Stom dat ze was gaan hopen. Natuurlijk mocht ze niet meedoen. Ze mocht nooit meedoen. Tara kon altijd wel een smoes verzinnen, en als ze niets kon verzinnen, dan noemde ze Mara Witte en zei ze simpelweg dat het niet mocht. Soms zei ze er zelfs bij dat het was omdat Mara lelijk was. De meisjes liepen altijd met een grote bocht om haar heen. Net als de meeste andere mensen uit het dorp, trouwens. Mara zuchtte. Misschien kon ze beter maar naar huis gaan. Als ze het gelach en gezang niet kon horen, dan zou ze het misschien kunnen vergeten. Misschien kon ze Aza ergens mee helpen, of gewoon even de vloer vegen. Als ze hard werkte, vergat ze vast wat de meisjes zeiden.

Mara keek naar haar handen. Ze hadden wel gelijk als ze 'Witte' zeiden. Ze was ook licht, bijna wit. Het maakte niet uit of ze in de zomer veel buiten was of juist niet. Ze bleef licht. Alle andere kinderen waren aan het eind van de zomer bruin. Tara had dan een enorme hoeveelheid sproeten op haar neus en wangen. Mara niet. Altijd hetzelfde. Wit. Wit en lelijk.

'Hé, Mara. Wat doe jij hier zo alleen?' Aza kwam naast haar staan.

Mara haalde haar schouders op. 'Ik mag niet meedoen,' zei ze. 'En ik ken het spel helemaal. Kijk maar.' Ze maakte de eerste klapbewegingen en liet toen haar armen vallen. 'Laat maar,' zei ze en zuchtte. 'Aza? Hoe was dat vroeger, met mijn moeder? Mocht zij wel altijd meedoen?'

Aza's ogen starden een moment in de verte. Mara hield haar adem in. Aza wilde niet altijd over haar moeder praten, terwijl Mara dat juist zo fijn vond. Ze hoopte dat Aza niet zou zeggen dat het niet de juiste tijd was, of dat ze eerst nog iets anders moest doen.

‘Jouw moeder had een heleboel vriendinnen,’ zei Aza. ‘Toen ze net zo oud was als jij, speelden de meisjes van ongeveer dezelfde leeftijd altijd samen. Ze kwamen ook altijd naar het plein en dan wachtten ze net zo lang totdat iedereen er was.’

De kinderen zaten op het plein, op het kleine beetje gras dat over was na het gedoe met de geiten van Onara. De zomerzon stond hoog aan de hemel, maar een frisse wind zorgde ervoor dat het heerlijk was om buiten rond te hangen. De meisjes hadden allemaal een zomerbruin tintje en Nilani's haar was bovenop zo blond geworden, dat het leek alsof haar haar twee kleuren had. Esra pulkte aan een grassprietje, tot haar blik die van Sinne ontmoette en ze het grassprietje snel liet vallen.

'Laten we dat spel weer doen, van gisteren,' stelde Yarla voor. Meteen stonden de meisjes op.

'Ja, leuk!' zei Lola. 'Oh, maar wacht. We zijn met oneven. Waar is Kyra?'

Op dat moment kwam Kyra tevoorschijn van achter het boerderijtje van Onara. 'Hoi allemaal!' zei ze.

'Je bent net op tijd,' zei Sinne.

'Ja,' zei Esra. 'We waren bijna zonder jou begonnen.'

'Het spijt me dat ik zo laat ben. Ik moest Aza helpen met het voeren van het lammetje. Je weet wel, waarvan de moeder dood ging.'

'Kom nou maar gewoon,' zei Nilani. Na wat geharrewar over wie waar moest staan en met wie wie het eerst handjeklap moest doen, stond iedereen in de houding. Lola telde af.

Het gezang van de meisjes schalde over het plein, net als hun gelach nadat iedereen op de grond was gevallen. Ze konden dit spel eindeloos spelen. Hun knieën zagen bruin en groen van de modder en het gras waar ze telkens in terecht kwamen. Dat hun moeders weer zouden mopperen als ze met kleren vol vlekken thuis kwamen, maakte het eigenlijk alleen maar leuker.

'Eski, Yarla, Wiara, komen jullie? We gaan eten.' De moeder van de drie zusjes stond aan de rand van het plein. Eski liet haar hoofd hangen.

'Ja, mam,' zei ze.

'Kom eraan,' mompelde Yarla.

Wiara deed een poging een laatste spelletje te mogen spelen, maar hun moeder was onverbiddelijk.

'Jullie moeten vanavond vroeg naar bed,' zei ze. 'Anders houden jullie het morgen niet vol bij het maanfeest. Ik heb geen zin om de hele nacht met vermoeide, jengelende kinderen opgescheept te zitten. Kom mee.'

Ze nam Wiara, die wat jonger was dan de andere twee, bij de hand. Eski en Yarla volgden. Yarla trok een lelijk gezicht naar de groep die achterbleef en wees op haar moeder. Esra grinnikte.

'Ik heb zo'n zin in het maanfeest!' zei Nilani. De andere meisjes beaamden dat onmiddellijk. Ze gingen er meteen bij zitten, alsof ze geheimen bespraken.

'Misschien word ik dit jaar wel koningin,' zei Esra. Ze ging overdreven rechtop staan, duwde haar ribben naar voren en trok een trots hoofd. De andere meisjes lachten.

'Dat lijkt me zo geweldig,' zei Lola. 'Dan krijg je alle aandacht.'

'En dan die jurk!' zei Nelli. 'Ik wil dit jaar een blauwe.'

'Dat is mooi...' zei Sinne dromerig. 'Ik wil een gele met strikjes.'

'Misschien word ik dit jaar wel koningin. Ik heb geoefend,' zei Kyra. Ze stond op, knipperde overdreven met haar ogen en maakte een paar sierlijke danspassen, waarbij haar zwarte haar wild om haar hoofd zwaaide. Esra trok haar aan haar rok naar beneden. 'Daar zijn we veel te jong voor. Het is altijd een oudere.' Ze rolde met haar ogen.

'Maar over een paar jaar maak jij heus wel kans, denk ik,' zei Nilani tegen Kyra.

'Doe normaal,' zei Kyra. 'Ik maakte een grapje. Jullie hebben allemaal net zo veel kans als ik. Het is altijd een oudere, zoals Esra al zei, wij maken echt geen kans. Dat duurt nog wel een paar jaar. Mijn moeder zit in de Raad, misschien helpt dat wel.'

'Die van mij ook,' zei Sinne.

'Dat wordt lastig over een paar jaar,' zei Jorelle. 'Dan gaan onze

moeders ruzie maken over wie van ons koningin wordt.'

'Het wordt dan vast een jongen, omdat ze niet kunnen kiezen,' zei Nelli.

'Dat zou gek zijn, een zoon van de Zilv'ren Maan,' zei Lola. 'Dan komt het vast niet goed met de oogst.'

'Wie weet wat de geiten van Onara dan gaan doen,' zei Esra.

'Hou op! Ze hebben mijn lievelingsjurk opgegeten!' zei Sinne.

'Mijn moeder zei, dat Nanjari zei dat Onara iets met wilde magie had gedaan,' zei Nelli.

'Ssst!' Esra gaf haar bijna een klap. 'Daar mag je niet over praten! Nooit!'

'Nee, ben je gek geworden?' zei Jora.

Sinne huiverde. 'Bah. Laten we het snel ergens anders over hebben.'

'Het maanfeest!' riep Kyra.

'Er komen vast leuke jongens,' zei Nelli. 'Van buitenaf, weet je wel? Van die jongens die bijna nooit in het dorp komen.'

'Wat maakt dat nou uit?' vroeg Sinne.

'Ik vind de jongens die ik ken allemaal stom,' zei Nilani. 'Daar wil ik later echt niet mee trouwen.'

'Ik weet iets veel belangrijkers dan jongens,' zei Lola.

'Oh, ja!' riep Nelli, met grote glanzende ogen.

'Wat is er dan?' vroeg Esra. Ze ging rechtop zitten en keek heen en weer van Nelli naar Lola.

'Weet je wie dit jaar de hapjes regelt?' zei Lola. Ze liet de meisjes een paar tellen in spanning zitten en keek met een brede lach naar Nelli.

'Mijn tante Nada!' riep Nelli.

'Echt?' zei Nilani.

'Zij maakt altijd zulke lekkere dingen!' zei Sinne.

'Lekker!' zei Kyra. De andere meisjes keken elkaar verheugd aan.

'Ik hoop op zoete appels met karamel,' zei Nilani met een zucht.

'Hé, we zouden bloemenkransen moeten maken voor het maan-

feest,' zei Sinne.

'Bloemenkransen?' zei Esra. Ze keek Sinne aan alsof ze gek was geworden.

'Ja, dat vind ik een goed idee!' zei Lola. Ze stond op en trok Sinne overeind.

'Goed dan,' mompelde Esra.

'Ik weet waar we mooie bloemen kunnen vinden,' zei Sinne. Ze rende vooruit, met de andere meisjes achter zich aan.